

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

THE DEVELOPMENT OF ETHIC LEARNING FOR EARLY CHILDHOOD BY “ACTIVE SELF-LEARNING FOR LIFE AND SOCIETY MODEL” BASED ON LOCAL WISDOM AND PARENTAL PARTICIPATION

ชื่อนักวิจัย

ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2552

ประเภทของงานวิจัย

ปฐมวัย

คำสำคัญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น , การเรียนรู้จริยธรรม , ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

เด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี เป็นระยะรากฐานของการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และการจัดกระบวนการเรียนรู้จริยธรรมเด็กปฐมวัย เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมให้เด็กตามธรรมชาติและพัฒนาเด็กเต็มตามศักยภาพในบรรยากาศการเรียนรู้ที่มึกระบวนการสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก (รุ่ง แก้วแดง. 2547 : 1) ทั้งนี้รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 ให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ควรมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโดยให้มีการผสมผสานกับศาสตร์ต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ชาบซึ้ง ภูมิใจและตระหนักในความเป็นไทย ขณะเดียวกันก็สามารถนำไปผสมผสานให้สอดคล้องกับความรู้สมัยใหม่ได้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มีกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและ

สังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้จริยธรรมไม่ใช่สิ่งที่จะปลูกฝังได้จากที่โรงเรียนเท่านั้น แต่กระบวนการปลูกฝังจริยธรรมที่สมบูรณ์ต้องให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะ การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นที่บ้านเป็นอันดับแรก

วัตถุประสงค์การวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาจัดการเรียนรู้จริยธรรมให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม
- (2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม
- (3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการเสนอชื่อ (Snowball Sampling) ได้รับการยอมรับและรับรองว่าเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลงานเป็นเลิศหรือเป็นผู้ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการถ่ายทอดความรู้และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ในหมวดหมู่ต่างๆ รวมทั้งสิ้น 21 คน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม 4 คน ด้านหัตถกรรม 3 คน ด้านแพทย์แผนไทย 5 คน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 1 คน ด้านศาสนาประเพณีและวรรณกรรม 5 คน และด้านโภชนาการ 3 คน

กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 31 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองรูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม(A) ในการทำการบ้านร่วมกันกับเด็กจำนวน 15 คนและกลุ่มควบคุมที่เรียนจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานแต่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม(B)ในการทำการบ้านหลังเรียนเหมือนกลุ่มทดลองจำนวน 16 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่ได้รับการสุ่มเข้าประจำกลุ่ม แต่มีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยทุกด้านและวัดความรู้พื้นฐานด้านจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างเพื่อจับคู่ (Match pair) เด็กที่มีความสามารถเท่าๆกันแยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การทดลองรูปแบบฯ ครั้งนี้ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการพัฒนาการเรียนรู้จริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานอย่างเท่าเทียมกันทุกประการเพื่อไม่ให้เกิดอคติทัศนคติและจรรยาบรรณของการวิจัย แต่ในกลุ่มทดลองได้รับมอบการบ้านเพื่อให้ผู้ปกครองกลุ่มทดลอง (A) ได้แนวทางในการซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้จริยธรรมที่บ้านหรือที่ชุมชน ทั้งนี้ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่ม (A&B) ยังคงได้ทำกิจกรรมการบ้านตามรูปแบบปกติของทางโรงเรียน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551 ในกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ทั้งนี้ผู้ปกครองทุกคนมีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพื่อทำการบ้านกับลูกหลานที่บ้านหรือที่ชุมชน และมีความสามารถตอบคำถามสัมภาษณ์ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากธรรมชาติของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน

สาธิตมีเงื่อนไขและองค์ประกอบที่แตกต่างจากผู้ปกครองโรงเรียนทั่วไป เพราะได้รับการคัดเลือกเข้ามาโดยใช้ระบบการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองให้มีความตระหนักและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาตั้งแต่ระบบแรกเข้า

📖 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา/ที่เกี่ยวข้อง

- (1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- (2) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546
- (3) แนวคิดพุทธศาสตร์
- (4) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์
- (5) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์
- (6) ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์
- (7) หลักการมีส่วนร่วม
- (8) รูปแบบการสอน (Model of Teaching) ด้านสังคมศาสตร์
- (9) จิตปัญญา
- (10) การอบรมกล่อมเกลาพื้นบ้าน

📖 วิธีการวิจัย

1. การศึกษาภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้ง 21 คน
2. การทดลองภาคสนามเป็นแผนแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental design) แบบสองกลุ่มไม่ได้สุ่ม และมีการวัดก่อนและหลัง (The Nonrandomized Control Group Design หรือ Nonequivalent Control Group Design) โดยใช้แผนแบบการวิจัย (เกตุมณี มากมี. 2550: 95-96)

📖 ผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาคสนามพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมี “ภูมิรู้ภูมิธรรม” หรือองค์ความรู้คู่จริยธรรมที่ใช้อบรมบ่มเพาะเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบและการเห็นแก่ส่วนรวม โดยผู้ปกครองหรือผู้รู้ในชุมชนถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยสี่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตด้วยวิธีแบบไม่เป็นทางการ ให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นภูมิรู้ภูมิธรรมเกี่ยวกับอาชีพ สุขศึกษาและสังคม โดยพบว่าสาระจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด็กเรียนรู้ได้ในชีวิตประจำวันได้แก่เรื่องอาหาร ยาสมุนไพร นิทาน ของเล่น ศาสนา การอนุรักษ์ป่าและน้ำ และพบว่าเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นเรียนรู้ภูมิรู้ภูมิธรรมผ่านการเล่น การใช้ಾಯตนะทั้งหก การลงมือปฏิบัติจริงซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ในวัยต่อไป จากผลการศึกษาสามารถสร้างและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในรูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “ธรรมชาติคือชีวิต”

ผลการทดลองภาคสนามพบว่าผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ 89.43/94.00 (กลุ่ม

ทดลอง) และร้อยละ 86.64/86.88 (กลุ่มควบคุม) ซึ่งสูงกว่าที่ผู้วิจัยกำหนดคือร้อยละ 80/80 นับว่านวัตกรรมมีประสิทธิภาพ เมื่อศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบจากผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังการทดลอง(Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าผลการ เรียนรู้จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีผลการเรียนรู้จริยธรรมสูงกว่า กลุ่มควบคุม ทั้งนี้จากผลการสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบและการเห็นแก่ส่วนรวมของเด็กปฐมวัยในระหว่างที่ได้ร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้จริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน พบว่าเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทาง จริยธรรมด้านความรับผิดชอบและการเห็นแก่ส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยทั้งสอง กลุ่มมีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนรู้จริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทั้งในรูปแบบที่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แต่กลุ่มควบคุม มีความคิดเห็นว่าการให้ผู้ปกครองทำการบ้านแบบมีส่วนร่วมกับลูกหลานที่ บ้านหรือที่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

1. กิจกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้เป็นฐานจัดการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” ทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริยธรรมสูงขึ้น เนื่องจากเด็กได้เรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว ได้เรียนรู้จริยธรรมจากภูมิปัญญาธรรมในภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทำให้เด็กได้เรียนรู้ที่มีความหมายเพราะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี(2533:68) ได้อธิบายว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งคือมีวัฒนธรรมเป็นฐาน มีบูรณาการสูง และเน้นความสำคัญของจริยธรรม มากกว่าวัตถุธรรม และ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 1) พัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ทางสังคมจึงมีความสำคัญ และเป็นคุณสมบัติที่เอื้อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตที่จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ระดับปฐมวัยและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจในลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้จริยธรรม “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นฐานเพราะเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้จากเรื่องใกล้ตัวที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม และจาก การพบเห็นในวิถีชีวิตและธรรมชาติรอบตัวตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัว สอดคล้องกับแนวคิดของบรูเนอร์ ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมมากกว่าเกิดจากการพัฒนาภายในของอินทรีย์ และทุกๆ วัยเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อมีแรงจูงใจต่อการรับรู้และเป็น การรับรู้จากประสบการณ์จะทำให้เกิดความเข้าใจ และการเรียนรู้ที่เด็กสามารถจัดระบบการเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความหมาย คือ กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ (Conceptualization) ต่อสิ่งแวดล้อม (Parsonspetal. 2001: 209 อ้างถึงใน พรรณี ช. เจน จิต. 2545: 79-81)

2. รูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” (Life and Society Model) ด้วย กระบวนการ “SABCoD Model” (แซบโคด โมเดล) ส่งผลต่อการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเด็ก สามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวได้โดยอาศัยกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อให้เกิดประสบการณ์ ตรง ที่ได้เป็นการค้นพบความรู้ (Discovery Learning) โดยไม่ต้องมีรางวัลเพราะเป็นการเรียนรู้จากภายใน ซึ่งเป็นต้นทางของการ เรียนรู้ที่มีชีวิตคือการค้นพบด้วยตนเอง (Self Active Learning) ซึ่งสอดคล้องกับ ญฐพส วัจวิญญู (2552: 12, 51) ที่กล่าวว่า การฟัง อย่างตั้งใจ ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ปลอดภัย ทำให้เข้าถึงความรู้และทำให้หันหน้าเข้าหากันด้วยความรักความเมตตา โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เห็นความรู้นั้นก่อรูปขึ้นมาในวงสนทนาที่มีบรรยากาศแห่งความผ่อนคลาย ความไว้วางใจและ มิตรภาพจนรู้สึกถึงกิจกรรมที่ให้ความสุข (Self-Fulfilling Activity) ทำให้เกิดความชื่นชมมีผลทำให้เกิดความสมัครใจอยากพัฒนา ตนเอง และอยากจะทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ดีงาม

3. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นฐาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยสูงขึ้น เนื่องจากตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยเรียนรู้มาตรฐาน

ทางจริยธรรมได้ดีจากผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด สอดคล้องกับการศึกษาของเพียเจท์ พบว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้มาตรฐานทางจริยธรรมได้ดีจากบิดามารดา ครูและเด็กโต (Piaget อ้างในBjorklund. 1995: 62-80; Wadsworth. 1996; 33-36; พรรณี ช.เจนจิต. 2545: 69-73; สุรงค์ โค้วตระกูล . 2545 : 51-59) พ่อแม่นับเป็นครูคนแรกและเป็นแบบอย่างให้แก่ลูกเป็นผู้ปลูกฝังความคิดและพัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของสังคม ดังนั้นการนำพ่อแม่เข้ามามีส่วนในการให้การศึกษา ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของเด็กดีขึ้น (Nir-Jarniv อ้างใน เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 14) เพราะพ่อแม่เป็นผู้ที่แสดงให้ลูกเห็นความเป็นผู้มีจริยธรรมของตน ทำให้เด็กได้ซึมซับแบบฉบับนั้นด้วย จึงทำให้จริยธรรมเข้าไปแนบสนิทซึมลึกเข้าไปในจิตใจของเด็กได้มากกว่าเด็กที่พ่อแม่ไม่มีส่วนร่วมกับการเรียนในการปลูกฝังจริยธรรมให้เด็ก (อำพล สุอำพัน. 2550: 1)

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองมีพึงพอใจการบ้านแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากสามารถส่งเสริมการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรมตามสภาพจริงและสะดวกที่สุดคือการทำกรบ้านที่บ้านหรือที่ชุมชน ซึ่งเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาจริยธรรมของลูกหลานตามที่คุณปกครองคาดหวัง สอดคล้องกับเกตุมณี มากมี (2549: 22-23) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเห็นคุณค่าและเกิดความต้องการที่จะสืบทอดเอกลักษณ์ของชุมชนให้ต่อเนื่องโดยร่วมมือกับสถานศึกษาในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหาของสมาชิกในชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาของตนเอง